

THEATERKRANT

Princess Isatu Hassan Bangura, NTGent Great Apes Of The West Coast

PRINCESS ISATU HASSAN BANGURA HERVINDT TROTS IN AFRIKAANSE WORTELS

Tuur Devens

1 september 2023

Gezien op 31 augustus 2023, Cultura Nova, Theater Heerlen

Iedereen vraagt steeds naar haar verhaal, wie ze is, waar ze vandaan komt, waarom ze hier is, wat ze heeft meegemaakt, waarom die rare naam. Vooral instanties willen dat weten, administratie, nieuwe contacten. Met 'Fuck it!' schreeuwt ze haar ergernis daarover uit. De vraag blijft.

Meer nog, er wordt aangedrongen om als theatermaakster haar verhaal vorm te geven. Ze zwicht. In het zoek- en maakproces voelt ze zich steeds beter. Het lucht haar op. Ze voelt zich nu echt klaar om haar persoonlijke verhaal op het podium met het publiek te delen. Zij is storyteller, het publiek is getuige. En het doet haar zichtbaar goed.

Als het publiek de zaal inkomt, staat ze stokstijf in het halfdonker in een lang donkerblauw gewaad. Langzaam beweegt ze haar nek mechanisch, dan ook armen en benen. Is dit in het kort haar overgang van Europa naar Afrika? Aan het woord komt Princess Isatu Hassan Bangura. We weten van haar dat ze geboren is in 1996 in Sierra Leone, dat ze op haar dertiende naar Nederland kwam. Ze studeerde als performancekunstenares af aan de Toneelacademie Maastricht en werd opgemerkt door Milo Rau van NTGent, die haar een rol gaf in *Grief & Beauty*, waarin ze schitterde. Nu toert ze rond met haar solovoorstelling *Great apes of the west coast*. Voor deze voorstelling werd ze in België al genomineerd voor de Acteursgilde Theaterprijzen 2023.

Heel associatief en lyrisch in taal, beweging en zang vergelijkt ze West-Europese en West-Afrikaanse opvattingen, religies, filosofische ideeën. Ze vertelt wat ze heeft gelezen, reflecteert erover. Met veel verbazing. Namen hebben in Europa een andere betekenis dan in West-Afrika. Daar duidt een naam op de essentie, op de kwaliteit van de persoon. Ze is er dan ook trots op dat ze de naam Princess draagt. Ze wil het begrip 'identiteit' ontwarren, maar raakt in de knoop. Over de culturen zoekt ze verschillen en gelijkenissen, zoekt verklaringen, vindt ze niet bevredigend.

Ze vertelt dan over zichzelf, niet in een lineair verhaal, maar heel associatief, bij wijlen heel poëtisch neemt ze ons mee in haar ritueel naar haar bron, met gezang, dans, woorden. Op het podium met zand staat een grote hut, die wij als typisch Afrikaans bestempelen. Tijdens haar performance verdwijnt ze geregeld daarin, komt er anders gekleed uit, om in een nieuwe verschijning het ritueel voort te zetten en te begeleiden.

Boven de hut hangt een grote schijf, de zon, maar vooral de maan, waarop geregeld zinnen geprojecteerd worden, in de taal van daar met Engelse vertaling. Rake quotes die tot denken aanzetten, zinnen die je wilt onthouden, maar die in het geheel van de voorstelling met prachtige uitspraken en beelden van Bangura opgenomen worden. Er zijn zoveel mooie wijsheden te horen en te zien.

Indrukwekkend vertelt en verbeeldt ze haar geboorte, hoe ze zich naar de buitenwereld perst, naar de wereld van burgeroorlog en geweld, maar ook in een land met een bijzonder scheppingsverhaal op de Leeuwenberg. Ze richt zich tot de maan, tot de maangodin Mawi die de wereld met de voorouders verbindt. Een beeld dat mij enorm geraakt heeft is als ze tegen de wand van de hut zit en een herinnering vertelt. Over een kind, tussen haar vader en moeder gezeten, op het strand aan de zee. Moeder wordt water, vader wordt zand, kind wordt bevroren in de tijd.

Ook vertelt ze over haar geloof dat de ziel het lichaam kneedt om daarin te gaan wonen. Flarden verhalen, herinneringen volgen in het ritueel om haar verleden te bezweren, om naar haar bron terug te keren. Dat gebeurt vormelijk in een gestructureerde chaos, zoals zij het leven aldaar omschrijft. Dat is haar wereld, haar leven. Ze brengt dat met schwing in een overtuigende puurheid.

In Europa telt de filosofie van Descartes: 'Ik denk dus ik ben'. Ik, ego, ik. In West-Afrika is het: 'Ik ben, omdat wij zijn.' Dat associeer ik dan op mijn beurt met een kunstwerk van Koen Vanmechelen in zijn domein Labiomista in Genk(B) waar hij kunst, mens, natuur (denk aan zijn kippen!) verbindt. In zijn installatie staat ook een beeld Ubuntu met een hoofd in de vorm van een ei, een beeld dat vol hangt met maskers. 'Een mens is een mens door andere mensen.' Rond en in hen. Wij mensen zijn allen verbonden met elkaar.

Die filosofie vindt Bangura in haar Afrika. Ze verbindt die met gestructureerde chaos op het podium! Ze danst, als een sjamaan op Afrikaanse percussieklanken en ritmes. Ze is trots op zichzelf, en dat wil ze uitdragen, het doel van het ritueel is bereikt. Ze is mens, vrouw, Afrikaan.

Foto: Metlili

ELDERS

NRC

★★★★☆

'Haar geboorte in 1996 situeert ze in de toenmalige burgeroorlog in Sierra Leone, aangeduid met trefwoorden: geweld, doden, rebellen, corruptie, opstand. (...) Haar woordkeuze en formuleringen in deze duistere fase zijn eerder impressionistisch dan precies. In plaats daarvan kwast ze indrukken en gevoelens, met niet minder effect. Mede dankzij de soundtrack die onheilspellende lagen onder haar woorden vlijt (compositie Edis Pajazetovic), afgewisseld met fragmenten van liedjes.' Ron Rijghard